

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 2/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och lag om ändring av djurskyddslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 november 2012 regeringens proposition med förslag till lag om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och lag om ändring av djurskyddslagen (RP 150/2012 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 2/2013 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- veterinäröverinspektör Tiina Pullola och lagstiftningsråd Erkki Arnkil, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Liisa Vanhala, justitieministeriet
- överinspektör, föredragande i djurförsöksnämnden Eila Kaliste, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- enhetschef, överinspektör inom socialvården licentiat i samhällsvetenskaper Kirsi Kaikko, Regionförvaltningsverket i Östra Finland
- filosofie doktor, docent, direktör Tuula Heinonen, FICAM
- dekan, professor Antti Sukura, Helsingfors universitet

- direktör Satu Raussi, Centralen för djurens välfärd
- doktor i veterinärmedicin, farmacie magister Kristiina Haasio, Lääketeollisuus ry
- specialsakkunnig Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- ansvarig veterinär Kristiina Haasio, Koeläinlääkäräiden yhdistys FALAV ry
- styrelseledamot Jukka Marttila, Helsingfors djurskyddsförening HESY rf
- politices magister, filosofie magister Paula Hirsjärvi, SEY Finlands Djurskyddsföreningars förbund rf
- FD, forskare i välbefinnande för djur Marianna Norring, Djurskyddsförbundet Animalia
- ordförande Tuomo Tikkanen, Finlands Psykologförbund
- professor Raimo Tuominen, Suomen farmakologiyhdistys
- juris doktor, professor i fysiologi (emeritus) Simo Oja, Suomen fysiologiyhdistys ry
- filosofie doktor Tarja Kohila, Suomen toksikologiyhdistys
- Tiina Tarkkanen, Beaglen ystävät.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- miljöministeriet
- Livsmedelssäkerhetsverket Evira
- MTT Taloustutkimus
- Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet (VFFI)

- Institutet för hälsa och välfärd
- Åbo universitet
- Finlands Veterinärförbund rf
- Fincopa ry
- delegationen för sällskaps- och hobbydjurens välbefinnande
- Suomen koe-eläinlääketieteen yhdistys FINLAS ry
- Juliana von Wendts stiftelse.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. I lagen ska ingå bestämmelser om uppfödning, skötsel, anskaffning, leverans och användning av djur samt om de tillstånd och godkännanden som krävs för verksamheten. Lagen ska även innehålla bestämmelser om beviljande av tillstånd och godkännanden, om de myndigheter som styr och utövar tillsyn över verksamheten samt om de centrala principerna för användningen av djur. Genom den föreslagna lagen genomförs direktivet om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål. Samtidigt upphävs den gällande lagen om försöksdjursverksamhet och görs vissa tekniska ändringar i djurskyddslagen.

De centrala principerna för skyddet av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål ska kvarstå oförändrade. Djur får hållas och användas för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål endast av behövliga och viktiga orsaker. Så få djur som möjligt ska användas och de ska orsakas så lite smärta, lidande, ångest eller bestående men som möjligt.

Ett nytt krav är att en del av projekten ska utvärderas i efterhand efter det att projektet avslutats. Vid utvärderingen i efterhand ska det tas ställning till huruvida de mål som ställts upp för projektet har uppnåtts, hurdan faktisk skada djuren orsakats och huruvida det under projektet framkommit faktorer som i fortsättningen kan bidra till genomförandet av principen för ersättning, begränsning och förfining. Över alla projekt som beviljats godkännande ska det i fortsättningen offentliggöras en för allmänheten avsedd icke-teknisk sammanfattning. Sammanfattningarna ska även uppdateras med resultaten av ut-

värderingen i efterhand när utvärderingen är färdig. Genom offentliggörandet av sammanfattningarna strävar man efter att öka allmänhetens tillgång till information om användningen av djur för vetenskapliga ändamål och undervisningsändamål.

I lagen föreskrivs vissa nya skyldigheter för verksamhetsutövare som föder upp, levererar eller använder djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Verksamhetsutövaren ska utse en djurskyddsgrupp som har till uppgift att ge råd till personalen i frågor som gäller djurskydd. Dessutom ska gruppen utveckla uppföljningen av och rapporteringen om djurens välfärd samt följa utvecklingen och resultaten av projekten från djurskyddssynpunkt.

Enligt förslaget ska tillsynen över verksamhet som avser användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål samt beviljandet av verksamhetstillstånd i fortsättningen koncentreras till Regionförvaltningsverket i Södra Finland och Regionförvaltningsverket i Östra Finland. Med detta arrangemang strävar man efter att effektivisera myndigheternas verksamhet och säkerställa att det i dessa två regionförvaltningsverk finns sådan sakkunskap om de tekniska krav som ställs på anläggningarna och om den verksamhet som utövas i dem, som kan förutsättas vid beviljande av verksamhetstillstånd och vid inspektioner i anslutning till tillsynen över verksamheten. Vid tillsynen över verksamheten ska man övergå till riskbaserad tillsyn och en del av inspektionerna ska genomföras utan förvarning.

En delegation inrättas i syfte att främja principen för ersättning, begränsning och förfining. I enlighet med direktivet ska nämnden ge råd till myndigheter och verksamhetsutövare i frågor

som rör bästa praxis för införskaffande, uppfödning, hållande och användning av djur.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Genom den föreslagna lagen genomförs EU:s nya försöksdjursdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål 2010/63/EU). Utskottet noterar att direktivet allt mer fokuserar på att främja alternativa metoder till djurförsök. Förfarandet för att godkänna alternativa metoder ska över lag bli effektivare och medlemsstaterna ska främja införandet av alternativa metoder. Direktivet innehåller ett stort antal detaljerade bestämmelser om hur användningen av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål ska ordnas.

Den föreslagna lagen innefattar den reglering på lagnivå som direktivet kräver. Där finns bestämmelser om uppfödning, skötsel, anskaffning, leverans och användning av djur för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål och om de tillstånd som krävs för verksamheten. Lagen ska även innehålla bestämmelser om beviljande av tillstånd och godkännanden, om de myndigheter som styr och utövar tillsyn över verksamheten och om de centrala principerna för användningen av djur. Den gällande lagen om försöksdjursverksamhet (62/2006) föreslås bli upphävd och djurskyddslagen ska genomgå vissa tekniska ändringar.

Tillämpningen av det fullständigt harmoniserande direktivet om försöksdjur

Det nya försöksdjursdirektivet är till sin natur ett fullständigt harmoniserande direktiv, vilket betyder att medlemsstaterna på nationell nivå i regel inte kan underskrida eller överskrida kravnivån i direktivet. I vissa enskilda frågor har medlemsstaterna dock möjlighet att välja om de inför en bestämmelse i direktivet på nationell nivå

eller inte. Medlemsstaterna får t.ex. tillåta att djur som använts eller varit avsedda att användas i projekt överläts eller återinförs till ett lämpligt djurhållningssystem eller att djur som infångats i naturen släpps fria i naturen.

Dessutom får medlemsstaterna enligt artikel 2 ha kvar sina gällande nationella bestämmelser som syftar till ett mer långtgående skydd av djur än direktivet. I vår gällande lag om försöksdjursverksamhet finns vissa bestämmelser som är strängare än direktivets. De ingår delvis i lagförslaget.

Principerna för djurförsök och lagens tillämpningsområde

Syftet med propositionen är i likhet med gällande lag att säkerställa att man inom försöksdjursverksamheten iakttar 3R-principen (Replacement, Refinement, Reduction), som även är känd som principen för ersättning, begränsning och förfining av djurförsök. Enligt principen bör djur användas för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål bara av behövliga och viktiga orsaker och antalet djur som används i verksamheten ska bli så litet som möjligt. Djur ska hållas, skötas och uppfödas på bästa möjliga sätt och vid användning som försöksdjur ska de tillfogas så lite smärta, lidande, ångest eller bestående men som möjligt. Försök får enligt principen inte utföras på djur, om det för att uppnå det eftersträlvade resultatet är möjligt att tillämpa andra vetenskapligt tillfredsställande metoder.

Lagen föreslås få lika bred räckvidd som direktivet och ska därmed tillämpas på ryggradsdjur men också på bläckfiskar och vissa former av foster och embryon plus djur som används för undervisningsändamål och som utsätts för försök som avses i lagen. Utskottet anser att ett bredare tillämpningsområde är motiverat.

Terminologin i den gällande lagen ska enligt direktivet harmoniseras med de termer som används i direktivet. Ordet "djurförsök" som används i den gällande lagen ska ersättas med orden "projekt" och "försök" i enlighet med terminologin i direktivet. Projekt ska ha ett vetenskapligt mål och omfatta ett eller flera försök som utförs på djur. Med försök avses alla försök som kan orsaka djuret smärta, lidande, ångest eller bestående men som kan jämföras med minst en förmimmelse av ett nålstick. Utskottet påpekar att den nya terminologin till viss del gör att kopplingen till den egentliga verksamheten försvinner, alltså att djuren används som försöksdjur. Att termen "djurförsök" inte längre ska användas kan leda till problem t.ex. när man ska informera om projekt och försök enligt lagen. Därför anser utskottet att man i informationen till allmänheten fortfarande bör använda lättbegripliga och välbekanta termer.

Försöksdjursverksamheten i Finland

Hos oss bedrivs försöksdjursverksamhet huvudsakligen vid universitet och statliga forskningsinstitut. Inom den privata sektorn (10—15 procent av alla tillstånd för djurförsök som beviljas per år) används djur inom läkemedelsindustrin och serviceverksamhet i vissa företag som tillhandahåller forskning med hjälp av djurförsök. I Finland användes år 2011 sammanlagt ca 136 000 djur för djurförsök, varav ca 70 procent var gnagare uppfödda i laboratorier, huvudsakligen möss och råttor. Djuren användes på anläggningarna antingen inom basforskning eller produktutveckling för läkemedel till människor och djur. Största delen av djurförsöken gjordes för forskning som syftade till att undersöka, förebygga och behandla sjukdomar hos människor eller djur. De viktigaste temana inom forskning med hjälp av djurförsök är för närvarande sjukdomar i centrala nervsystemet (Alzheimers sjukdom och Parkinsons sjukdom m.fl.), hjärt- och kärlsjukdomar och cancer. Utskottet påpekar att inga djur har använts för att testa kosmetika i Finland på flera decennier.

Utskottet menar att det är behoven inom de enskilda undersökningarna som bestämmer hur

djuren används och vilka metoder som tillämpas och att variationen därför är stor. Det betyder att det tills vidare inte går att ta fram alternativa metoder som helt och hållet kan ersätta användningen av djur inom forskning av det här slaget. Forskning och utveckling på cellnivå eller med hjälp av datormodellering bedrivs för närvarande i typfallet vid sidan av forskning med hjälp av djurförsök. De olika metoderna kompletterar varandra. Positiva framsteg som gjorts de senaste åren är också att ny teknik för bilddiagnostik osv. nu används i stor omfattning och därför behövs det färre djur i de enskilda undersökningarna.

Tester kring läkemedels- och kemikaliesäkerhet utförs i relativt liten utsträckning i Finland; för ändamålet har 1000—1500 djur årligen använts. Användningen av djur i tester av den här typen bestäms enligt kraven i speciallagstiftning, t.ex. att läkemedel och kemikalier ska vara testade på ett visst sätt. Alternativa metoder till djurförsök kan inte tillämpas för det här ändamålet förrän de godkänts av behöriga myndigheter. Enligt utredning har uppskattningsvis mindre än 50 laboratoriehundar per år använts inom läkemedelsutvecklingen i Finland. I analyser av läkemedels- och kemikaliesäkerhet som enligt lagstiftningen ska göras har också färre än 50 djur använts.

I fråga om andra djur har användningen av produktionsdjur (ca 5 procent av alla djur som använts) hört samman med undersökningar om produktionsmetoder eller utredning av sjukdomar, eller framtagning av produkter för diagnostik eller behandling av sjukdomar hos människor eller djur. Katter har inte använts för djurförsök i Finland, bortsett från blodprover som tagits på katter i privata hushåll för undersökningar av sjukdomsgener. Apor har inte alls använts som försöksdjur i vårt land på 2000-talet. Vilda djur används i forskningen oftast på så sätt att man tar DNA-prover från dem och sedan släpper dem fria. Ibland förses djuren med utrustning som gör det möjligt att spåra dem. Det är mycket sällsynt att andra djur än laboratedjur avlivs efter att de använts.

FICAM som arbetar i anknytning till Tammerfors universitet är med och tar fram och validerar alternativa metoder. Det är en fas som måste genomgå innan myndigheterna kan godkänna de nya metoderna för användning. Jord- och skogsbruksministeriet förbereder för närvarande ett program för att främja alternativa metoder till djurförsök. Det är mycket viktigt att vi i Finland enligt målen i direktivet sätter in resurser på att ta fram metoder som ersätter djurförsök, gå ut med information om dem och införa dem.

Mer insyn i försöksdjursverksamheten

Enligt lagförslaget ska det i fortsättningen offentliggöras en för allmänheten avsedd icke-teknisk sammanfattning över alla projekt som beviljats godkännande. Där ska det stå vilka mål projektet har, vilka de väntade nackdelarna och fördelarna är, hur många djur och vilka djurarter som ska användas och hur projektet fullföljer 3R-principen. Nämnden för projektgodkännanden ska publicera sammanfattningarna över de projekt som fått godkännande på sin webbplats.

Syftet med att publicera sammanfattningarna är att öka insynen i verksamheten och ge allmänheten bättre tillgång till information om användningen av djur för vetenskapliga ändamål och undervisningsändamål. Utskottet välkomnar den här ändringen som innebär ökad offentlighet och medger bättre insyn i undersökningar som görs på djur.

Enligt propositionen ska en del av projekten utvärderas i efterhand efter det att projektet har avslutats. Dessutom är det meningen att sammanfattningen ska uppdateras med resultaten från utvärderingen i efterhand. Vid utvärderingen ska det tas ställning till huruvida de mål som ställts upp för projektet har uppnåtts, vilken faktisk skada djuren orsakats och om det i motsvarande projekt härefter finns någonting man kunde göra annorlunda för att bidra till mer kompetens i fråga om 3R-principen.

Alla projekt där man använder apor och alla projekt som innefattar försök med svårhetsgraden avsevärd svårhet ska utvärderas i efterhand. I projektgodkännandet kan det också bestämmas att projekt som innefattar försök i kategorin

måttlig svårhet ska utvärderas i efterhand. Av de ca 200 projektgodkännanden som beviljas årligen ska uppskattningsvis 60—80 utvärderas i efterhand. Utskottet ser det som viktigt att resultaten av utvärderingen i efterhand nyttjas så systematiskt som möjligt i bedömningen av och besluten om ansökningar om godkännande av kommande projekt och i utvecklingen av forskningen med sikte på bättre djurskydd.

Uppgifterna om användningen av djur är offentliga och ska enligt propositionen publiceras årligen av regionförvaltningsverket i Södra Finland på webbplatsen för nämnden för projektgodkännanden. De ska också sändas till EU-kommissionen, som publicerar alla uppgifter på unionsnivå för allmänheten. Statistiska data ska samlas in i syfte att få mer insyn i verksamheten. Informationen behövs också för uppföljningen och styrningen av hur djuren används och för analyser av lagstiftningens konsekvenser.

Djurskyddsgrupp

I 9 § i lagförslaget finns det bestämmelser om verksamhetsutövarens skyldighet att inrätta ett djurskyddsorgan. Djurskyddsgruppen ska spela en viktig roll för att främja 3R-principen i verksamheten. Där ska åtminstone ingå en utsedd veterinär eller expert som har hand om rådgivning i djurens välbefinnande, den person som svarar för anläggningen och en forskarmedlem. Gruppen ska ge personalen råd i frågor om djurens välbefinnande och utveckla uppföljningen och övervakningen av djurens välbefinnande på anläggningen. Dessutom ska verksamhetsutövaren för varje anläggning utse en person med uppgift att ansvara för djurens välbefinnande och skötsel på anläggningen och se till att den personal som arbetar med djuren har adekvat utbildning och är kompetent att utföra sina uppgifter. Utskottet framhåller också vikten av arbetstrivsel och utveckling av den.

Djurskyddsgruppen bör bevaka hur projekten går framåt och vilka resultat de ger med avseende på djurens välbefinnande och aktivt utveckla rådgivningen i frågor som gäller djurens välbefinnande. Utifrån bevakningen bör gruppen också i bredare perspektiv ge forskarna och djurskö-

tarna råd om hur de bättre kan fullfölja 3R-principen i nya projekt. I detaljmotiveringen nedan föreslår utskottet dessutom att djurskyddsgruppen ska få utökade uppgifter när djur som använts i projektet överläts eller återlämnas till ett lämpligt djurhållningssystem.

Delegationen för skydd av djur

Enligt 53 § i lagförslaget ska det inrättas en delegation för skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. Delegationen ska ha som mål att se till att 3R-principen genomförs när djur används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål. I enlighet med direktivet ska nämnden ge behöriga myndigheter och verksamhetsutövare råd i frågor som rör bästa praxis för införskaftande, uppfödning, hållande, skötsel och användning av djur. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter, sammansättning och organiseringen av dess verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utskottet ser det som viktigt att till delegationen utse medlemmar med bred expertis inom delegationens ansvarsområde. Medlemmarna ska ha erfarenhet av olika delområden inom användning av djur i forskningen och kännedom om 3R-principen och dess olika delområden. Om delegationen är brett förankrad kan olika aktörer diskutera frågor ur många olika synvinklar och effektivt utbyta information. Samtidigt bidrar det till att nya forskningsresultat får spridning och utvecklingen i branschen integreras i rutinerna.

Delegationen ska finnas i anknytning till regionförvaltningsverket i Södra Finland, som ska tillhandahålla de stödtjänster delegationen behöver. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter, sammansättning och organiseringen av dess verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet. Utskottet ser det som angeläget att delegationen så effektivt som möjligt bidrar till informationsutbytet mellan olika aktörer och spridningen av de nyaste forskningsresultaten bland aktörerna. Delegationen bör arbeta för bättre djurskydd och bidra till utökade möjligheter för allmänheten och experterna att delta i det strategiska arbetet kring djurens välbefinnande.

Tillsynen över försöksdjursverksamheten

I propositionen står det att regionförvaltningsverken i Södra Finland och Östra Finland centraliserat ska ha hand om tillsynen över verksamheten och beviljandet av verksamhetstillstånd, så att myndighetsverksamheten blir effektivare och kompetensen säkras. Regionförvaltningsverket i Södra Finland och Regionförvaltningsverket i Östra Finland ska varje år utarbeta en tillsynsplan för ordnandet av tillsynen. Vid tillsynen kan de även anlita andra regionförvaltningsverk.

Eftersom det är fråga om en liten bransch ser utskottet det som motiverat att centralisera tillsynen. Tillsynen över försöksdjursverksamheten kräver dessutom stor specialkompetens. De utökade uppgifterna och den centraliserade tillsynen innebär att fler resor måste göras till anläggningarna, vilket bör beaktas vid resurstilldelningen. Tillsynen ska nu fokuseras mer på riskbaserad övervakning.

Skyldigheten att rapportera och föra journal

Lagförslagens 10 § föreskriver att verksamhetsutövaren är skyldig att föra journal över bland annat de djur som använts i verksamheten, deras ursprung, vilka läkemedel de fått och vilka djur som avlivats. Dessutom ska användaren föra journal över projekt som genomförts och lägga fram statistik över de djur som använts i projekten och över försökens faktiska svårhetsgrad. På begäran ska verksamhetsutövaren också ta fram annan statistik över djur som använts och avlivats i verksamheten. De föreslagna kraven på journal och statistik över djuren och användningen av dem grundar sig huvudsakligen på genomförandebeslut 2012/707/EU som kommissionen utfärdat med stöd av artikel 54.4 i direktivet. Medlemsstaterna ska följa genomförandebeslutet när de lämnar statistik över användningen av djur till kommissionen. Bestämmelserna i lagförslaget uppfyller direktivets krav på journal och statistik.

Utskottet påpekar att också den gällande lagen ställer vissa krav på journal och statistik som EU-statistikföringen förutsätter. I och med genomförandebeslutet om statistik höjs kraven på journaler och statistik som verksamhetsutövar-

na och forskarna ska lägga fram, och kraven blir också mer detaljerade. Försöksdjursanläggningarnas kostnader stiger och forskarna får mer administrativt arbete. Utskottet ser det som nödvändigt att kraven på journaler och statistik i praktiken fullföljs på så sätt att den administrativa arbetsbördan inte ökar. Dessutom behövs det tillräckliga anvisningar och datasystemen måste nyttjas effektivt.

Övrigt

I Finland bedrivs i nuläget också forskning där man för genkartläggning samlar in blodprover från sällskapshundar och katter som ägs av privatpersoner. Enligt den gällande lagstiftningen om försöksdjur handlar det om djurförsök. Den här typen av forskning hör enligt direktivet också till den föreslagna lagens tillämpningsområde, så den måste fortfarande ha projektgodkännande. Utskottet framhåller att lagen är tillämplig på sällskapsdjur som ägs av privatpersoner bara under den tid då blodprovet görs på djuret. Ägarna betraktas inte heller som verksamhetsutövare enligt lagen. Det är viktigt att genkartläggningarna fortsatt kan genomföras så enkelt som möjligt.

Utskottet anser att det i regel ska vara förbjudet att för djurförsök använda förvildade husdjur som påträffas lösa. Enligt 26 § i lagförslaget kan nämnden för projektgodkännande tillåta att sådana djur används bara om ett särskilt viktigt behov av undersökningar som gäller djurens hälsa och välbefinnande eller allvarliga hot mot miljön eller folkhälsan och djurhälsan kräver detta, och om man vetenskapligt kan motivera att projektets syfte kan uppnås endast genom att använda ett herrelöst eller förvildat djur av en husdjursart. Exceptionella undersökningar av det här slaget kan vara t.ex. vetenskapliga kartläggningar som gäller de här djurens hälsa, undersökningar av välbefinnande och undersökningar av djurens ekologiska effekter.

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och ändamålsenlig. Det tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Detaljmotivering

2 §. *Tillämpningsområde.* Utskottet påpekar att formuleringen "oberoende yngel av djuret" inte helt och hållet svarar mot formuleringen i direktivet. Utskottet föreslår därför att termen "oberoende yngel av djuret" i 2 mom. ändras till "yngel som självt intar föda", så att divergerande tolkningar undviks och lagens räckvidd preciseras.

9 §. *Djurskyddsgruppen.* Utskottet föreslår att paragrafen ändras på så sätt att det är djurskyddsgruppen och inte nämnden för projektgodkännanden som ska besluta om överlåtelse av djur. Djurskyddsgruppen känner bättre till djurens levnadsförhållanden än nämnden och kan avgöra om de enskilda djuren kan överlätas och om de livsmiljöer som mottagarna erbjuder dem är lämpliga. Utskottet anser att djuren bör placeras efter prövning från fall till fall och att livsmiljön måste vara sådan att man faktiskt kan försäkra sig om att de mår bra där.

28 §. *Godkännandevillkor gällande överlåtelse, återförande och försättande i frihet av djur som använts i projekt.* Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med en ny 3 punkt där det föreskrivs att ett av villkoren för att ett djur som infångats i naturen släpps fritt i naturen är att det kan antas att djuret utan svårigheter anpassar sig till ett liv i naturtillstånd. Dessutom föreslår utskottet ett nytt 2 mom. om att djurskyddsgruppen kan besluta att djur som använts eller varit avsedda att användas i projekt överläts eller återförs till ett lämpligt djurhållningssystem, om djurets hälsotillstånd tillåter det och överlåtandet eller återförandet inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller för miljön. Ett ytterligare villkor är att det är sannolikt att djuret kommer att anpassa sig till de nya förhållandena.

Utskottet föreslår också en teknisk justering av paragrafrubriken.

32 §. *Beslutanderätt.* Utskottet föreslår att paragrafens 2 mom. kompletteras med att ledamöterna i sektionen ska företräda expertis på alla olika områden som är representerade i nämnden för att nämnden ska vara beslutför. På det sättet

blir det säkert att nämnden behandlar ärendena i brett perspektiv innan den fattar sina beslut.

56 §. *Ändringssökande.* Utskottet föreslår att paragrafen ändras på så sätt att ett system med besvärstillstånd införs för överklagande av förvaltningsdomstolens beslut. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. System med besvärstillstånd införs för närvarande över lag när det gäller kategorier av ärenden där rättsmedlen före den högsta rättsinstansen med hänsyn till ärendets natur

kan anses vara tillräckliga i de flesta fall. Utskottet anser att de ärenden som den föreslagna lagen gäller är av den typen och betydelsen att ett system med besvärstillstånd kan införas

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

1.

Lag

om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål eller undervisningsändamål

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §
(Som i RP)

2 §

Tillämpningsområde

(1 mom. som i RP)

Vid tillämpningen av denna lag jämföras med djur ett *ungel som självt intar föda* samt däggdjursfoster under den sista tredjedelen av dess normala utveckling. Vid tillämpningen av denna lag jämföras med djur också en individ i ett tidigare utvecklingsstadium än vad som nämns ovan, om den sannolikt upplever smärta, lidande eller ångest eller får bestående men till följd av försök efter att ha uppnått utvecklingsstadiet i fråga.

3—5 §
(Som i RP)

2 kap.

Krav på verksamhetsutövare

6—8 §
(Som i RP)

9 §

Djurskyddsgruppen

(1 mom. som i RP)

Djurskyddsgruppen har till uppgift att

(1 punkten som i RP)

2) utveckla och granska övervakningen, rapporteringen och uppföljningen i anslutning till djurs välbefinnande, *(utesl.)*

3) följa utvecklingen och resultaten av projekt med tanke på djurens välbefinnande, *och*

4) *besluta om att djur som använts eller varit avsedda att användas i projekt överläts eller återförs till ett lämpligt djurhållningssystem.* *(Ny)*

(3 och 4 mom. som i RP)

10 §
(Som i RP)

3 kap.

Projekt och försök

11—15 §
(Som i RP)

4 kap.

Djur

16—20 §
(Som i RP)

5 kap.

Tillståndsplikt för bedrivande av verksamhet

21—23 §
(Som i RP)

6 kap.

Krav på projektgodkännande

24—27 §
(Som i RP)

28 §

Försättande i frihet, överlåtelse och återförande av djur som använts eller varit avsedda att användas i projekt

I ett projektgodkännande kan det tillåtas att ett djur som använts (*utesl.*) i projekt och som infångats i naturen släpps fritt i naturen, om

- 1) djurets hälsotillstånd medger det, (*utesl.*)
- 2) det inte finns några risker för folkhälsan, djurhälsan eller miljön när *djuret* (*utesl.*) försätts i frihet, och

3) *det kan antas att djuret utan svårigheter anpassar sig till ett liv i naturtillstånd.* (Ny)

Djurskyddsgruppen kan besluta att ett djur som använts eller varit avsett att användas i projekt överläts eller återförs till ett lämpligt djurhållningssystem om

- 1) *djurets hälsotillstånd tillåter det,*
- 2) *överlåtelsen eller återförandet inte medför några risker för folkhälsan, djurhälsan eller miljön, och*
- 3) *det kan antas att djuret anpassar sig till de nya förhållandena.*

(3—5 mom. som 2—4 mom. i RP)

29 §
(Som i RP)

7 kap.

Nämnden för projektgodkännanden

30 och 31 §
(Som i RP)

32 §

Beslutanderätt

(1 mom. som i RP)

Nämnden för projektgodkännanden är beslutför när mötesordföranden och minst åtta andra ledamöter eller ersättare är närvarande. En sektion är beslutför när mötesordföranden och minst tre andra ledamöter eller ersättare är närvarande.

(3 och 4 mom. som i RP)

33 §
(Som i RP)

8 kap.

Myndigheter och deras uppgifter

34—36 §
(Som i RP)

9 kap.	56 §
Tillsyn	<i>Ändringssökande</i>
37—46 § (Som i RP)	Beslut som en myndighet eller nämnden för projektgodkännanden fattat med stöd av denna lag får överklagas hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). <i>Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.</i> På överklagande som gäller en avgift som avses i 54 § tillämpas bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten. (2 och 3 mom. som i RP)
10 kap.	
Administrativa tvångsmedel och påföljder	
47—52 § (Som i RP)	
11 kap.	
Särskilda bestämmelser	12 kap.
53—55 § (Som i RP)	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser
	57 och 58 § (Som i RP)

Helsingfors den 17 april 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf

Anne Kalmari /cent (delvis)
Timo V. Korhonen /cent
Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.